

Suffixe

In der persischen Sprache spielen die Suffixe eine große Rolle. Zu den meistgebrauchten Suffixen, die im heutigen Persisch der Bildung von Substantiven dienen, gehören:

* **Das Suffix اش -eš** wird an den Präsensstamm mancher Verben angehängt.

Dadurch wird ein Nomen gebildet:

دانش	<دان>	دانستن
خواهش	<خواه>	خواستن
مالش	<مال>	مالیدن
تابش	<تاب>	تابیدن
خورش	<خور>	خوردن
روش	<رو>	رفتن
کوشش	<کوش>	کوشیدن
برش	<بر>	بریدن
پرشش	<پرس>	پرسیدن

* **Das Suffix انده -ande** wird an den Präsensstamm mancher Verben angefügt. Dadurch wird

ein Nomen gebildet:

فروشنده	<فروش>	فروختن
گوینده	<گو>	گفتن
صادرکننده	<کن>	صادرکردن

* **Das Suffix آ - ā** wird auch an den Präsensstamm mancher Verben angefügt:

توانا	<توان>	توانستن
دانا	<دان>	دانستن
بینا	<بین>	دیدن
گویا	<گو>	گفتن
جویا	<جو>	جستن
رسا	<رس>	رسیدن
گذرا	<گذر>	گذرانیدن

* **Das Suffix -ān - آن** wird auch an den Präsensstamm mancher Verben angefügt:

جوشان	<جوش>	جوشیدن
نمایان	<نما>	نمودن
نالان	<نال>	نالیدن
روان	<رو>	رفتن
گریان	<گری>	گریستن
لرزان	<لرز>	لرزیدن
گریزان	<گریز>	گریختن
سوزان	<سوز>	سوختن
درخشان	<درخش>	درخشیدن
ترسان	<ترس>	ترسیدن
لنگان	<لنگ>	لنگیدن
خندان	<خند>	خندیدن

Das Suffix -āne - انه, einer der produktivsten Suffixen in der persischen Sprache der Gegenwart. Es wird an Substantive und Adjektiven angehängt. Endet ein Wort auf Schluss -e, so wird -g- als Verbindungskonsonant eingefügt.

-āne انه + Substantiv

Morgen	صبح	Frühstück	صبحانه
Finger	انگشت	Fingerhut	انگشتانه

-āne انه + Substantiv Adjektiv und Adverb

Monat ماه monatlich; im Monat; jeden Monat ماهانه

روزانه فقط یک بار به ما غذای گرم می دهند.
Wir bekommen nur einmal am Tag warmes Essen.

-āne انه + Adjektiv Adverb

Diese adverbiale Verwendung beschränkt sich auf die folgenden drei Wörter:

glücklicherweise	خوشبختانه
unglücklicherweise	بدبختانه
leider	متأسفانه

-āne انه + Adjektiv Adjektiv (und Adverb)

verborgen	مخفی	geheim; heimlich	مخفیانہ
bewaffnet	مسلح	bewaffnet	مسلحانہ

In diesem Fall besteht der Unterschied darin, dass die Bildung ohne **-āne** nur Gegenstände oder Personen beschreiben, während die Bildung mit **-āne** nur Verbalnomen. Die letzteren können oft auch adverbial gebraucht werden:

Geheimtür	درِ مخفی
Geheimpolizei	پلیسِ مخفی
ein bewaffneter Mann	مردِ مسلح
Streitkräfte	نیروهای مسلح

geheimes Treffen	ملاقاتِ مخفیانہ
bewaffneter Widerstand	مقاومتِ مسلحانہ

آنها چند بار مخفیانہ با ہمدیگر ملاقات کردند .

Die beiden trafen sich einige Male heimlich.

-āne انه + Adjektiv oder Substantiv Adjektiv und Adverb

dumm	احمق	dumm; dummlich	احمقانہ
Dieb	دزد	dieblich; wie ein Dieb; verstoßen	دزدانہ
Freund	دوست	freundlich; freundschaftlich	دوستانہ
Vater	پدر	väterlich	پدرانہ
Kind	بچہ	kindisch; kindlich	بچگانہ

Die ursprünglichen Adjektive/ Substantive drücken hier menschliche Eigenschaften aus und werden lediglich in Verbindung mit Menschen gebraucht. Erst durch die Anfügung von **-āne** ergeben sich adjektive, die einen Gegenstand, eine Tat, ein Verhalten usw. beschreiben. Auch diese Adjektive können meist adverbial eingesetzt werden.

ein dummer Junge	پسرِ احمق
etwas Dummes, eine dumme Tat	کارِ احمقانہ
dümmliches Lächeln	لبخندِ احمقانہ
ein höflicher junger Mann	جوانِ مؤدب
eine höfliche Bemerkung	گفتہی مؤدبانہ

ein Dieb, ein diebischer Mensch	آدم دزد
ein verstohlener Blick	نگاه دزدانه
freundschaftliche Gespräche	گفتگوهای دوستانه
väterliche Liebe	محبت پدرانه
kindisches / kindliches Verhalten	رفتار بچگانه
kindersprache; kindliche Sprache	زبان کودکانه
Frauenstimme	صدای زنانه
Mädchengymnasium	دبیرستان دخترانه
Männerbrille, Herrenbrille	عینک مردانه

Ich fordere Sie höflich auf ... مؤدبانه از شما می خواهم که ...
 Er näherte sich und begrüßte uns freundlich.. نزدیک شد و دوستانه به ما خوشامد گفت ..

* **Das betonte Suffix** ای **-ī** wird vorwiegend an Substantive oder Adjektive angefügt.

Endet das Wort auf -e , so wird ein g vor dem Suffix eingeschoben; endet es auf einen anderen Vokal, dann tritt meist ein y vor das Suffix:

دوستی	دوست
معلمی	معلم
دوری	دور
آزادی	آزاد
مردی	مرد
فرهنگی	فرهنگ
خانوادگی	خانواده
بندگی	بنده
نویسندگی	نویسنده
خستگی	خسته
توانایی	توانا

- Adjektive, die Herkunft oder Material angeben:

آلمانی	آلمان
جنگلی	جنگل

کوه	کوهی
دریا	دریایی
چوب	چوبی
تابستان	تابستانی
پشم	پشمی
سه نفر	سه نفری
امروز	امروزی

* **Durch** ستان -**stān** werden Länder und Ortsbezeichnungen gebildet. Endet das erste Wort

mit einem Konsonanten, dann wird ein -e- eingeschoben:

هندوستان
بوستان / گلستان
افغانستان
بیمارستان
دبیرستان

* Auch Substantive können –wie Suffixe- zur Wortbildung verwendet werden:

Ort = گاه

دانشگاه کارگاه خوابگاه آرایشگاه فرودگاه

* **Durch** کار -**kār** (Arbeit) entstehen einige Personenbezeichnungen in der Bedeutung „Macher“ (Personifizierung):

خیانتکار ورزشکار ستمکار بدکار

* **ناک** -**nāk** bezeichnet Eigenschaften:

نمناک خصمناک وحشتناک ترسناک

* Durch چه -**če** und ک -**ak** werden Verkleinerungsformen gebildet:

کتابچه دفترچه باغچه طاقچه
دخترک پسرک مردک

* گر -gar bezeichnet die ausführende Person oder den mit etwas Beschäftigten:

کارگر آهنگر مسگر زرگر غارتگر

* چی -či bezeichnet denjenigen, der eine bestimmte Tätigkeit ausführt:

قهوه چی قاچاقچی گمرگچی

* دان -dān bezeichnet ein Behältnis:

گلدان قنددان نمکدان جامه دان

* Mit مند -mand werden eine Reihe von Adjektiven gebildet, die meistens zur Personalbezeichnung dienen oder denjenigen bezeichnen, der über etwas verfügt:

خردمند	دانشمند	هنرمند	سودمند
ثروتمند	آبرومند	آرزومند	دردمند

* او -ū wird verwendet zur Bildung pejorativer Adjektive oder Nomen:

اخمو ترسو شکمو یارو

* Eines der wichtigsten Elemente der Wortbildung ist der Präsensstamm. Es wird als zweites Glied der Komposita an Wörter fast aller Wortarten angehängt, um Substantive oder Adjektive zu bilden:

هوایما	پیمودن	<پیما>	هوا
دانشجو	جستن	<جو>	دانش
آزادخواه	خواستن	<خواه>	آزادی
دوربین	دیدن	<بین>	دور
خودنویس	نوشتن	<نویس>	خود

Verdoppelungen

Die Verdoppelungen sind im adverbialen Gebrauch recht beliebt; sie entstehen meist aus Nomen oder Adjektiven:

قطره قطره
کم کم
زود زود
دیر دیر
لنگان لنگان
تند تند

Wortzusammensetzungen

Zusammengesetzte Wörter kommen im Persischen oft vor. (Ohne Ezāfe)

1- Nomen und Nomen

شیر برنج
مار ماهی
سنگدل

1- Nomen und Adjektive

قد بلند
دلخوش
گردن کلفت

2- Adjektive und Nomen

خوشمزه
بد خیال
تیز هوش

3- Zahl und Nomen

سه گوشه / گوش
چهار راه
هزار پا

4- Adverb und Nomen

پیشمزد
همخانه
پسکوچه